

Michel de Certeau, Luce Giard & Pierre Mayol

ARKIPÄIVÄN KEKSELIÄISYYS

2

Asuminen, ruuanlaitto

Suomentanut
Tapani Kilpeläinen

TÄMÄ ON NÄYTE KIRJASTA.
OSTA KOKONAINEN KIRJA
OSOITTEESTA www.netn.fi.

niin & näin
Tampere 2013

RANSKANKIELINEN ALKUTEOS

L'Invention du quotidien – 2. Habiter, cuisiner

© Éditions Gallimard, Paris, 1990

SUOMENNOS

© Tapani Kilpeläinen ja Eurooppalaisen filosofian seura ry

ISBN-NUMERO

978-952-5503-74-6

KANSI

Jenna Kunnas

TAITTO

Susanna Laurola

PAINOTYÖ

Tallinnan kirjapaino-osakeyhtiö,

Tallinna 2013

KUSTANTAJA

Eurooppalaisen filosofian seura ry / *niin & näin*

WSOY:n kirjallisuussäätiö on tukenut tämän kirjan kääntämistä

SISÄLLYS

SISÄÄNTULO, Michel de Certeau

ARKIPÄIVÄN ANNAALIT	10
-------------------------------	----

ENSIMMÄINEN OSA: ASUMINEN, Pierre Mayol

I	KORTTELI	14
	<i>Problematiikkoja</i>	15
	<i>Mikä on kortteli?</i>	18
II	SOPIVAISUUS	23
	<i>Velvollisuus ja tunnustus</i>	23
	<i>Sopivaisuus</i>	25
	<i>Sopivaisuus ja sukupuolisuus</i>	33
III	CROIX-ROUSSE	47
	<i>Historiallisia elementtejä</i>	47
	<i>Croix-Rousse tänään</i>	49
	<i>R:n perhe korttelissaan</i>	50
	<i>Ensimmäisen kaupunginosan väestö</i>	53
	<i>Perheen työläisperinne</i>	57
	<i>Perhesuhteet kentällä</i>	61
	* <i>Huomautus: 15–24-vuotiaiden nuorten työttömyys</i>	67
	* <i>Huomautus: Croix-Rousse tutkimuskohteena</i>	74
	<i>R:n perheen kaksoisasunto</i>	83
IV	KADUN KAUPAT	90
	<i>Rivet-katu</i>	90
	<i>Ruokatavarakauppias Robert</i>	91
	<i>La Germaine</i>	95
	<i>Uskottu Robert</i>	97

V	LEIPÄ JA VIINI	106
	<i>Leipä</i>	108
	<i>Viini</i>	109
	<i>Lahja ja vastalahja</i>	117
	<i>Viini ja aika</i>	120
VI	VIIKONLOPPU	124
	<i>Lauantai ja sunnuntai</i>	124
	<i>Suuret tavaratalot, supermarketit</i>	126
	<i>Tori</i>	131
VII	»MENNÄÄNKÖ SITTEEN KAUPPAAN ROBERTILLE?»	139
	<i>Madame Marie</i>	140
	<i>Madame Marguerite</i>	144
	<i>Madame Margueriten vihot.</i>	151

KAHDEN VÄLILLÄ, Michel de Certeau, Luce Giard

VIII	KAUPUNGIN AAVEET	160
	»Jo läsnäolevan» <i>fantastiikka</i>	160
	»Legendaaristen» <i>objektien populaatio</i>	163
	<i>Tekijäpolitiikkaa: asukkaat</i>	166
	<i>Kaupungin myyttisyys</i>	170
IX	YKSITYISET TILAT	174
	<i>Asunto antautuu nähtäväksi</i>	174
	<i>Ruumiin paikka, elämän paikka</i>	176
	<i>Unien kansoittama suljettu puutarha</i>	177

TOINEN OSA: RUUANLAITTO, Luce Giard

X	RAVITSEMISEN TAITO	180
	<i>Alkuruoka</i>	181
	<i>Lukematon nimetön</i>	184
	<i>Naisten ääniä</i>	190
	<i>Muut lähteet</i>	195
	<i>Maallinen ravinto</i>	197
XI	PÄIVÄN ANNOS	203
	<i>Historioita</i>	203
	<i>Kulttuureja</i>	214

<i>Muistoja</i>	218
<i>Ruumis</i>	225
XII ELEIDEN SARJOJA	237
<i>Erään unohduksen kenttä</i>	240
<i>Uutta tietoa</i>	248
<i>Nykyhetki-menneisyys</i>	252
XIII TAITEEN SÄÄNNÖT	255
<i>Sanakirja, jossa on neljä sanaa</i>	255
<i>Reseptien kieli</i>	260
<i>Nimen antaminen</i>	262
XIV »POHJIMMILTAAN RUUANLAITTO HERÄTTÄÄ MINUSSA LEVOTTOMUUTTA»	265

LÄHTÖ, Michel de Certeau ja Luce Giard

KÄYTÄNNÖLLINEN AINUTKERTAISEN TIEDE	298
<i>Suullisuus</i>	299
<i>Toiminnallisuus</i>	302
<i>Tavallisuus</i>	304
VIITTEET	306

III LUKU

CROIX-ROUSSE

Historiallisia elementtejä

Lyonin²⁷ kortteli, jota R:n perheen ohella aiomme tutkia, on nimeltään Croix-Rousse: sitä pidettiin pitkään yhtenä Lyonin »työväenluokkaisimmista» kaupunginosista. Nimi kattaa valtajan alueen: käyttäjien näkökulmasta Croix-Rousse jakautuu moniin suhteellisen itsenäisiin alakokonaisuuksiin, mutta yleisesti ottaen niitä voi verrata toisiinsa väestön sosiologisen rakenteen ja yleisimpien asuntojen, *canutien* kerrostalojen, puolesta. Ennen niissä asui silkkityöläisiä.

Vuoteen 1852 saakka Croix-Rousse oli Lyonin vieressä sijaitseva kunta, jota erottivat Lyonista kaupunkia pohjoisesta suojaavat muurit, joita oli vahvistettu silkkityöläisten vuoden 1831 kapinan jälkeen²⁸. Olemme Dombes'n tasangon eteläpäässä, ja näillä paikoin tasanko laskeutuu jyrkästi Rhône'n ja Saônen yhtymäkohtaan kaupungin ytimessä Presqu'île'ssa (joka aina Part-Dieun käyttöönottoon asti oli kaupunkialueen aktiivinen keskus). Keisarin julistus 24. maaliskuuta 1852 vei Vaiselta, Guillotièrelta ja Croix-Rousselta kunnallisen autonomian ja liitti ne Lyoniin²⁹. Seuraavien kymmenen vuoden aikana prefekti Väissen vaikutuksesta aloitetut valtaiset rakennustyöt muuttivat kaupunkikuvaa erityisesti Empereur- ja Impératrice-katujen rakentamisen vuoksi (nykyisin République- ja Edouard-Herriot-kadut); »...ja rakennettiin kauppapalatsi, teollisuuden ja neuvottelun temppeli, jossa asui ja kiehtova valta: pörssi (Cordeliers-aukio)»³⁰. Croix-Roussen rinteiden ja tasangon oli

tarkoitus hyötyä näistä kaupunkimuutoksista: 3. kesäkuuta 1862 avattiin maailman ensimmäinen köysirata, joka yhdisti Terrekadun (Terreaux-aukion yläpuolella) Croix-Roussen aukioon ylhäällä. Napoleon III julisti *Le Moniteur* -lehdessä 3. maaliskuuta 1865: »Tahton korvata tullimuurin, joka on epäluuloisuuden tekoa toiselta aikakaudelta [viittaus vuosien 1831 ja 1834 kansannousuihin], laajalla kasvien reunustamalla bulevardilla, joka todistaa pysyvästi siitä, että luotan Lyonin väestön terveyseen järkeen ja isänmaallisuuteen»³¹. Croix-Roussen bulevardin piti tuoda mukanaan eräiden huviloiden ja äveriäiden kerrostalojen rakentaminen. Niihin tuli asumaan rikasta silkkipäkeä, joka ei ollut kotonaan Tolozan-aukion vanhoissa rakennuksissa »alhaalla» lähellä Rhône-jokea.

Silkkityöläisten kerrostalot puolestaan syntyivät laajasta kerrostalohankkeesta, joka alkoi 1800-luvun alussa (1804–1805). Croix-Rousse oli epäilemättä tuon ajan Ranskan suurin »työläiskaupunginosa». Kerrostalot kiertävät Croix-Roussen rinteitä idästä länteen kuin todellinen kilpi. Monet pystytettiin tasangolle sen jälkeen, kun kunta oli liitetty Lyoniin³². Maaston näytävä kaltevuus ja alun hyvin hajanainen maarekisteri (lukuisat uskonnolliset rakennukset ovat muuttuneet kansallisiksi suojelukohteiksi, ja aikakauden rakennuttajat olivat ostaneet yksityisasuntoja mittatilauksesta) tekevät vaikeaksi havaita kokonaisuuden johdonmukaisuus: täällä ei ole suorakulmaisia katuja, jotka luonnehtivat 60-luvun urbaanin funktionalismin »työläiskaupunginosia» (väliaitoja, tornitaloja). Sen sijaan asunnot on kaikki suunniteltu standardimallin mukaan, ja mallia ohjaa täsmällinen teknologinen rajoitus: jokaiseen täytyi mahtua Jacquardin kutomiskone, joka oli melkein neljä metriä korkea ja painoi monta sataa kiloa. »Vuonna 1804 ilmaantui Jacquardin kutomiskone, ja silkkityöläiset siirtyivät uuteen kortteliin [Croix-Roussen]. Tehtaan aloitettua toimintansa uudelleen vallankumouksen jälkeen alkoi todellinen silkkityöläisten muuttoliike Saint-Paulin ja Saint-Georgesin 'alhaalla' sijaitsevista kortteleista Saônen toiselle rannalle, oikealle rannalle, kohti Croix-Roussea, jossa vuokrat olivat kohtuulliset. Jacquard

salli silkkialan elpymisen ja sai rakentamaan nämä valtaiset työläisten mehiläispesät, jotka peittävät tasangon rinteet yhä tänä päivänä³³. Näissä kerrostaloissa on kaikissa »lyonilainen» sisäkatto (kantavien palkkien pienet välit ja hyvin tiukka vuoliainen), joka sallii joustavat pinnat, joita tarvitaan kantamaan kutomakoneen paino³⁴. Jokaisessa asunnossa on kaksi tai kolme huonetta: yhden tarkoitus on palvella ammattia, muut palvelevat päätyöläisen tai hänen kumppaninsa perhe-elämää. Koska huoneiden sisäkatto on hyvin korkealla, niihin rakennettiin puolikorkkuinen ullakkohuone, eräänlainen parveke, josta tehtiin makuuhuone. Vettä saa vain yhdestä pisteestä läheltä ovea; pesuhuoneet ovat porraskäytävässä. Kaikki vanhat croixrousseilaiset muistavat kutomakoneiden paukkeen, joka jatkui aina kahdeksaan tai yhdeksään illalla. Kaikki tuntevat nämä asunnot, joiden huoneet ovat joko kuutiomaisia (4 m x 4 m x 4 m, välttämätön koko kutomakoneelle) tai sitten kapeita ja niin korkeakattoisia, että niiden luulisi olevan kapeimman tahkonsa varaan nostettu tulitikkurasia. Talvella huoneiden korkeus tekee ne lähes mahdottomiksi lämmittää.

Croix-Rousse tänään

Liitettyinä sitä edeltäviin verisuoniin (Terme-, Jardin des Plantes-, Annoncade-kadut ja Général-Giraud -puistokatu) Croix-Roussin bulevardi muodostaa todellisen aitauksen, joka syleilee kaupunkiin laskeutuvia mäkiä: se nousee Terreaux-aukiolta etelään ja tehtyään suuren mutkan länteen se palaa Gros Cailloulle (ikivanhaa jäätikön jättämää moreenia, joka näkyy yleisessä puutarhassa bulevardin päässä) halliten kaupungin itäosaa kun katsotaan kohti Alppeja. Bulevardin kulku muistuttaa hieman kammien tai trumpetin ääri viivoja. Bulevardin viimeinen osa (itä-länsi-suuntaisella akselilla) toimii kahden erillisen alueen rajana: on varsinainen *tasanko*, jolta lähtevät tiet kohti koillista (ensin Bourg-en-Bresseen ja sitten Juraan) valtaisalla alueella Saônen pohjoinen-etelä-suuntaisen virran ja Rhônen itä-länsi-suuntaisen kulun välillä (Croix-Roussin tasanko vastaa Lyonin

kaupungin neljättä kaupunginosaa); ja ovat *kukkulat* tai *Croix-Roussen mäet* (ensimmäinen kaupunginosa), jotka jatkuvat kaupungin ytimeen ja joiden mäkit kadut syöksyvät joko Rhône'n törmiiä idässä tai Saõnen törmiiä lännessä tai sitten etelässä kohti Terreaux-aukiota, kaupungin keskustaa.

Yksi Lyonin vanhimmista ja maineikkaimmista akseleista, Grande-Cõten ylämäki, liittää Croix-Roussen aukion tasangolla alhaalla olevaan Terreaux-aukioon ja on poikkeuksellisen jyrkkä. Toinen akseli, Saint-Sébastienin ylämäki, yhdistää Croix-Roussen aukion (osapuilleen) Rhône'n rannalla sijaitsevaan Tolozan-aukioon. Näiden lähes suoraan mäkeä seuraavien kahden reitin väliin avautuu lukuisia katuja ja pikkukatuja, ja joskus niitä yhdistävät toisiinsa maineikkaat *traboules*³⁵, pasaasit, joiden avulla pääsee kadulta toiselle kulkemalla rannan kerrostalojen läpi. Niistä muodostuu poikkeuksellisen monimutkainen verkosto.

Kortteli, jossa tarkemmin sanoen olen työskennellyt, sijaitsee Croix-Roussen Saõnea kohti viettävillä mäillä lähellä Rouville-aukiota. Se sijaitsee ensimmäisen kaupunginosan länsilaidalla. Laajemmin katsoen se ulottuu: 1. idästä länteen, Colbert-aukiolta aina Chartreux'n puutarhaan asti, puutarha mukaan lukien; Grande-Cõtén ylämäki, joka sijaitsee miltei näiden kahden navan keskivälissä, on tämän »laajennetun» korttelin todellinen selkäranka; 2. pohjoisesta etelään Croix-Roussen bulevardin viimeiseltä osuudelta ylhäällä (samannimisen aukion ympärillä ja lähellä neljännen kaupunginosan kaupungintalon lähellä sijaitsevan Tapis-aukion ympärillä) aina Terreaux-kortteliin alhaalla, Rhône'n ja Saõnen ristipaineessa. Rajallisessa, arkipäiväisessä merkityksessä, korttelin sydän muodostuu tässä tutkimuksessa Rivet-kadusta ja siihen liittyvistä kaduista (Prunelle, Ornano, Flesselles, Pierre-Blanc, Annonciade). Tämä on helpompi hahmottaa luvun loppuun sijoitetuista kartoista s. 80–82.

R:n perhe korttelissaan

Aina vuoteen 1933 saakka R:n perhe asui Saint-Jeanin korttelissa. Siellä madame Marie syntyi vanhempiensa kotona; samassa

asunnossa hän meni naimisiin 1917 sulhasensa ollessa lomalla sodasta; siellä syntyi myös hänen ensimmäinen poikansa Maurice. Tuohon aikaan oli vielä yleistä, että nuoripari asui toisen vanhempien luona ainakin ensimmäisen lapsen syntymään saakka. Tämän ansiosta »voitiin säästää», mutta voi vain kuvitella, millaisia konflikteja se aiheutti, kun asunnot olivat pienempiä; ihmiset elivät kuin sillit purkissa pystymättä suojelemaan yksityisyyttään. Ensimmäisestä maailmansodasta palanneiden sotilaiden aiheuttama kriisi ja sodasta johtunut säästöjen puuttuminen (kun miehet eivät tehneet työtä, mitään ei voinut »panna syrjään pahan päivän varalle») pakottivat nuorenparin jäämään vielä muutamaksi vuodeksi Marien vanhempien luo. Lopulta he löysivät viereiseltä kadulta kurjan asunnon, jossa oli vain yksi huone ja alkovi, pienempi ikkuna kohti pohjoista ja näköalana pelkästään vastakkaisen kerrostalon seinä, joka kapealla pikkukadulla oli vain muutaman metrin päässä. Siellä syntyi toinen poika, Joseph (1923). Kosteutta, pimeyttä, tilan puutetta: kahden lapsen kanssa elämästä tuli liian vaikeaa. Koska R:t eivät löytäneet paikalta mitään, he vuokrasivat asunnon Croix-Roussin rinteiltä, eräs ystävätär luovutti heille vuokrasopimuksen. Marie saattoi vihdoinkin asettua kunniallisesti »kotiinsa» *kuusitoista vuotta naimisiinmenonsa jälkeen*³⁶.

Asunto on silkkityöläisten kerrostalon neljännessä kerroksessa Rivet-kadulla. Sen jälkeen kun R:t asettuivat sinne 1933, isännöitsijät eivät ole tehneet käytännöllisesti katsoen muuta kuin asentaneet porraskäytävään himmeän valaistuksen suunnilleen 1960. Seinissä ei ole ollut maalia enää pitkään aikaan, kosteat läikät jäytävät seiniä. Roskalaatikoita on kujalla liikaa, ja ne ovat postilaatikoiden lähellä; roskien haju sekoittuu vessojen hajuun (ne sijaitsevat rappukäytävässä), kesällä sitä on vaikea sietää ja joskus se vetää puoleensa isoja rottia. Rappukäytävän erottaa kadusta pelkkä ristikko-ovi, ja siksi rappukäytävä on talvella hyytävän kylmä. Rappio ja välinpitämättömyys todentavat Michel Bonnet'n analyysin täydellisesti: »Kun silkkityöläisten kerrostalot eivät enää palvele tekstiilitaloutta ja kutomakoneet vietiin niistä pois, omistajat panivat ne vuokralle tehdäkseen

niistä kannattavia, mutta taloja ei remontoitu. Itse asiassa näissä käsityöhön tarkoitetuissa asunnoissa ei ollut muita mukavuuksia kuin juokseva vesi, ja vessat sijaitsivat rappukäytävässä [...] eikä asuntoihin tehty mitään parannuksia vaikka niiden tehtävä muuttui»³⁷. Asuntoonsa R:t ovat asennuttaneet toisen vesipisteen olohuoneeseen, ja siinä on käytännöllisempi »valkoinen lavaari» kuin alkuperäinen pieni kivinen lavaari sisääntulokäytävässä. Nämä asunnon muutokset toimivat ajallisina viitepisteinä R:n perheen sisäisessä historiassa muotoilemalla »ennen» ja »jälkeen»-aikapisteeet, jotka muuttavat »edistykseen» tai ainakin hyvinvointiin pyrkivän seuraannon mielekkääksi³⁸.

Eteinen palvelee myös toista asuntoa (pienenpienää kahden huoneen asuntoa, jonka huoneista toisessa on parvi). Eteisestä päästään pitkään käytävään, joka päättyy isoon olohuoneeseen, jonka vieressä on kaksi huonetta, madame Marien ja Josephin. Myöhemmin (s. 83–89) esitetään yksityiskohtainen kuvaus kahdesta asunnosta (jonka pohjapiirros on s. 84). Pääasunnossa, siinä, jossa sykkii perheen sydän, olohuonetta kutsutaan lyonilaiseen tapaan »keittiöksi»; se palvelee kaikkea, aterioiden valmistamista, television katselua, radion kuuntelua, sitä käytetään ruokasalina, siellä tehdään pieniä kotitöitä; juuri sinne on itse asiassa keskittynyt koko talven lämpö vuodenaikana, jolloin kahta huonetta on vaikea lämmittää, erityisesti Josephin huonetta, jossa »kovalla pakkasella» saattaa käydä niin, että lämpötila laskee nollan alapuolelle.

Myös Maurice asuu silkkityöläisten kerrostalossa Diderotkadulla. Hänen asuntonsa on kuudennessa kerroksessa (askelmien määrässä se vastaa nykyaikaisen kerrostalon yhdeksättä kerrosta). Jacquard-kutomiskoneita ei sijoitettaisi niin korkealle. Ennen asunnot olivat pieniä ullakkoasuntoja, jossa oppipojat viettivät yönsä. Asunto ei ole kovin pirteä, mutta omituisesti sitä elävöittää kaksi esineiden sarjaa, jotka valtaavat sen lähes fantastisesti. Maurice on keräilijä, jolla on elämässään kaksi intohimoa: musiikki ja pienoismallit. Hänen asuntonsa muistuttaa Prévertin runoa: siellä on fagotti, huilu, nokkahuilu, mandoliini, viulu, metronomi, vanha piano, nurkissa kaikenlaisia

nuotteja (Mozartista Tino Rossiin), kuuluisien taiteilijoiden valokuvia, muutama rintakuva (Beethoven, Mozart³⁹), ja huuliharppu, munniharppu, orkesterinjohtajan tahtipuikko ja niin edelleen, ja lisäksi asunnossa on satoja pieniä autoja, kymmeniä pieniä lentokoneita, vetureita, sotalaivoja, muutamia vanhoja purjelaivoja ja ties mitä. Piano toimii siltana kahden esinejärjestelmän välillä: musiikki-instrumenttina se toimii eleganttina hyllynä (ja sen päällä on kulunut roosa samettinen pitkä alusliina) onnistuneimmille pienoismalleille. Outo, sisältäpäin salaa eksentrikon poikkeuksellisella taidolla järjestetty maailmankaikkeus: kaikki nämä tavarat ovat alle kahdenkymmenenviiden nelimetrin alalla. Kuten kaikilla todellisilla keräilijöillä Mauricella on vertaamaton taito luoda järjestystä ja maallikolle käsittämättömiä salaisia hierarkioita. Hämmästyttävä oppineisuus (liikennevälineiden ja ajoneuvojen historiasta sekä musiikin historiasta) selittää esineiden näennäisen epäjärjestyksen.

Ensimmäisen kaupunginosan väestö

Vuosina 1962–1968 ensimmäisen kaupunginosan väestö vanheni nopeasti, ja vuoden 1975 väestönlasku vahvisti suuntauksen, vaikka sen jälkeen paikallisväestö on nuortunut hieman hyvin alhaisten vuokrien houkuttelemien opiskelijoiden ja nuorten käsityöläisten ansiosta. Vuonna 1968 kaupunginosan väestö oli vähentynyt 12,3 % vuoteen 1962 verrattuna ja syntymät olivat vähentyneet 5,6 %, kun taas yli 65-vuotiaiden määrä oli lisääntynyt 16,6 %. Samaan aikaan, kun Lyonin kotitalouksissa kaiken kaikkiaan oli keskimäärin 0,79 alle 16-vuotiasta lasta, ensimmäisessä kaupunginosassa luku laski 0,47:ään. Michel Bonnet'n tutkimus osoittaa, että peruskouluihin ilmoitettujen lasten määrä väheni 30 %:lla vuosina 1968–1974. Syntyvyyden vähentyminen ja väestön huomattava vanheneminen on melkein epänormaalia kansalliseen keskiarvoon verrattuna: siinä ensimmäiset huomionarvoiset piirteet.

R:n perhe asuu ensimmäisessä kaupunginosassa korttelin 2 korttelissa 13 (INSEE:n vaalipiirijako 1968), Rivet-kadun

niin & näin -kirjoissa ilmestynyt

1. MIKKO LAHTINEN (toim.), *Henkinen itsenäisyys*
2. MARTIN HEIDEGGER, *Silleen jättäminen*
3. RALPH WALDO EMERSON, *Luonto*
4. PEKKA PASSINMÄKI, *Kaupunki ja ihmisen kodittomuus*
– *Filosofinen analyysi rakentamisesta ja arkkitehtuurista*
5. QUENTIN SKINNER, *Kolmas vapauden käsite*
6. PERTTI AHONEN, *Vireällä mielellä*
– *Ymmärtämisen ja eettisyyden mielialat*
7. JULIEN OFFRAY DE LA METTRIE, *Ihmiskone*
8. T. P. USCHANOV, *Wittgenstein in Finland – A Bibliography 1928–2002*
9. MIKA HANNULA, JUHA SUORANTA & TERE VADÉN,
Otsikko uusiksi – Taiteellisen tutkimuksen suuntaviivat
10. TOMMI WALLENIUS, *Filosofian toinen – Levinas ja juutalaisuus*
11. DANIEL JUSLENIUS, *Suomen onnettomuus – De Miseriis Fennorum*
12. MICHEL ONFRAY, *Kapinallisen politiikka*
– *Tutkielma vastarinnasta ja taipumattomuudesta*
13. J. J. F. PERANDER, *Yhteiskunta uutena aikana & muita kirjoituksia*
14. JUSSI BACKMAN, *Omaisuus ja elämä*
– *Heidegger ja Aristoteles kreikkalaisen ontologian rajalla*
15. NICCOLÒ MACHIAVELLI, *Castruccio Castracarin elämä*
16. JUKKA PAASTELA (toim.), *Terrorismi*
– *Ilmiön tausta ja aikalaisanalyysjä*
17. LAURI MEHTONEN, *Moderniteetin jäljillä*
– *Tekstejä aistisuudesta, tiedosta ja sivistyksestä*
18. ARTHUR SCHOPENHAUER, *Taito olla ja pysyä oikeassa*
– *Eristinen dialektiikka*
19. JUHA DRUFVA, *Unohdettuja ajatuksia etsimässä*
20. JUHA VARTO & HAKIM ATTAR, *Syvä laulu*
21. JUSSI BACKMAN & MIKA LUOTO (toim.), *Heidegger*
– *Ajattelun aiheita*
22. KARI VÄYRYNEN, *Ympäristöfilosofian historia*
– *maaäitimyytistä Marxiin*
23. TERE VADÉN, *Karhun nimi – kuusi luentoa luonnosta*
24. GUY HAARSCHER, *Tunnustuksettomuus*
25. JOSÉ ORTEGA Y GASSET, *Ajatuksia tekniikasta*
26. TAPANI KILPELÄINEN (toim.), *Kääntökirja*
– *Kirjoituksia kääntämisen filosofiasta*
27. MARTIN HEIDEGGER, *Tekniikka ja käänne*

28. SIMONE WEIL, *Juurtuminen*
– *Alkusoitto ihmisvelvollisuuksien julistukselle*
29. MIKA HANNULA, *Suomalaisuudesta – Erään sukupolven tarina*
30. FRIEDRICH NIETZSCHE, *Tragedian synty*
31. EDMUND HUSSERL, *Geometrian alkuperä*
– *Johdanto Jacques Derrida*
32. WILLIAM JAMES, *Pragmatismi*
– *Uusi nimi eräille vanhoille ajattelutavoille*
33. TUUKKA TOMPERI & HANNU JUUSO (toim.), *Sokrates koulussa*
– *Itsenäisen ja yhteisöllisen ajattelun edistäminen opetuksessa*
34. JUHA VARTO, *Tanssi maailman kanssa – Yksittäisen ontologiaa*
35. GIORGIO COLLI, *Nietzschen jälkeen – miten tullaan filosofiksi*
36. FJODOR DOSTOJEVSKI, *Talvisia merkintöjä kesän vaikutelmista*
37. MIGUEL DE UNAMUNO, *Traaginen elämäntunto*
38. JOYCE CAROL OATES, *Nyrkkeilystä*
39. MARTIN HEIDEGGER, *Esitelmiä ja kirjoituksia osa II*
40. E. M. CIORAN, *Hajoamisen käsikirja*
41. MARIE-FRANCE DANIEL, LOUISE LAFORTUNE,
RICHARD PALLASCIO & PIERRE SYKES,
Matildan ja Taavetin matemaattiset seikkailut
42. MARIE-FRANCE DANIEL, LOUISE LAFORTUNE,
RICHARD PALLASCIO & PIERRE SYKES,
Matildan ja Taavetin seikkailut tieteen maailmassa
43. OSCAR BRENIFIER, *Keskusteleva opetus*
44. MAUGHN GREGORY, *Filosofaa lapsille ja nuorille*
45. MARIE-FRANCE DANIEL, LOUISE LAFORTUNE,
RICHARD PALLASCIO & PIERRE SYKES,
Filosofoidaan matematiikasta ja luonnontieteistä
46. JOHN DEWEY, *Taide kokemuksena*
47. PIERRE HADOT, *Mitä on antiikin filosofia?*
48. MARTIN HEIDEGGER, *Mitä on metafysiikka?*
49. ANN MARGARET SHARP, *Nukkesairaala*
50. ANN MARGARET SHARP & LAURANCE JOSEPH SPLITTER,
Kuka minä olen? – Nukkesairaalan opettajanopas
51. SAMI PIHLSTRÖM, *Elämän ongelma – Filosofian eettinen ydin*
52. NORMAND BAILLARGEON, *Älyllisen itsepuolustuksen pikakurssi*
53. BEATE BØRRESEN, BO MALMHETER & TUUKKA TOMPERI,
Ajatellaan yhdessä – taitavan ajattelun työkirja
54. ROGER-POL DROIT, *Filosofoidaan lasten kanssa*
55. LEENA KURKI & TUUKKA TOMPERI, *Väittely opetusmenetelmänä*
– *Kriittisen ajattelun, argumentaation ja retoriikan taidot käytännössä*

56. LUDWIG WITTGENSTEIN, *Ajatusliikkeitä*
– *Päiväkirjat 1930–1932 & 1936–1937*
57. SIMO KYLLÖNEN, JUHANA LEMETTI, NIKO NOPONEN
& MARKKU OKSANEN (toim.), *Kiista yhteisesta*
– *Garrett Hardin ja selviytymisen politiikka*
58. HERBERT MARCUSE, *Taiteen ikuisuus*
59. HEINRICH HEINE, *Romantiikan koulu*
60. MATTHEW B CRAWFORD, *Elämän korjaajat*
– *Kädentaitojen ja käytännöllisen ammattityön ylistys*
61. TAPANI KILPELÄINEN, *Itsemurhan filosofia*
62. JULIAN BAGGINI & PETER S. FOSSL, *Etiikan pikkujättiläinen*
63. FRIEDRICH HÖLDERLIN, *Teokset*
64. MICHEL DE CERTEAU, *Arkipäivän kekseliäisyys 1 – Tekemisen tavat*
65. ANTTI SALMINEN & TERE VADÉN, *Energia ja kokemus*
– *Naftologinen essee*
66. MICHEL FOUCAULT, *Klinikan synty*
67. JULIAN BAGGINI & PETER S. FOSSL, *Ajattelun pikkujättiläinen*
68. ERMANNO BENCIVENGA, *Olipa toisen kerran*
– *52 ajattelemisen arvoista satua*
69. VILLE LÄHDE, *Niukuuden maailmassa*
70. MICHEL DE CERTEAU, LUCE GIARD & PIERRE MAYOL,
Arkipäivän kekseliäisyys 2 – Asuminen, ruuanlaitto

Tilaukset
www.netn.fi/kauppa
niin & näin
PL 730
33101 TAMPERE